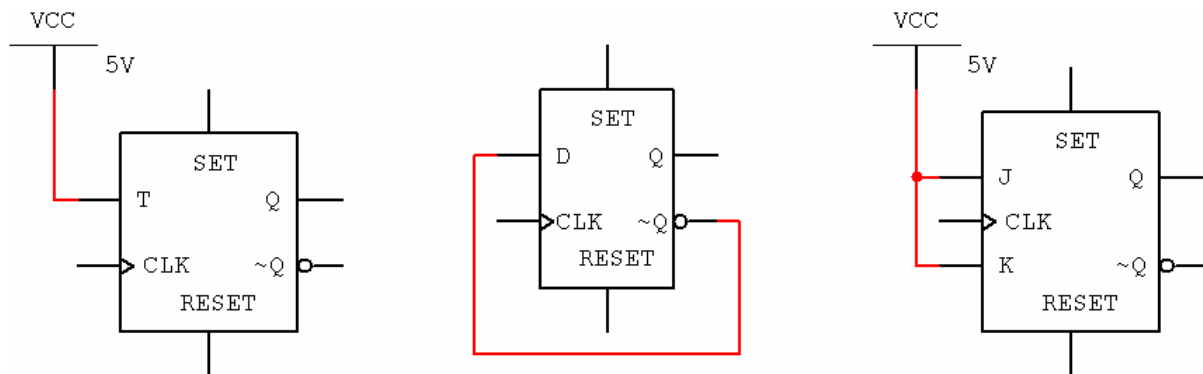

1. Wstęp

Fundamentem pozwalającym zbudować licznik asynchroniczny jest tzw. „dwójka licząca”, która jest niczym innym jak odpowiednio podłączonym przerzutnikiem.

Dwójkę liczącą zrealizowaną na przerzutnikach typu: T, D i JK pokazano na rysunku poniżej.

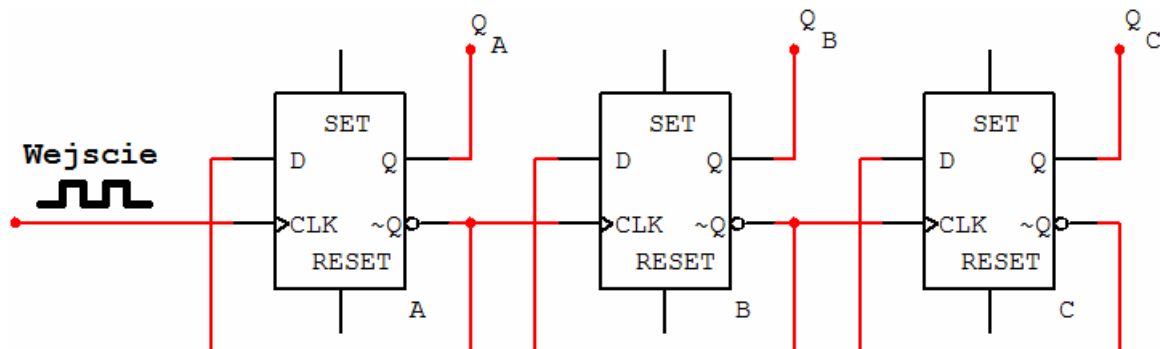

Łącząc tak podłączone przerzutniki w kaskady można realizować liczniki asynchroniczne zliczające od 0 do $2^n - 1$, gdzie n jest liczbą wykorzystanych przerzutników.

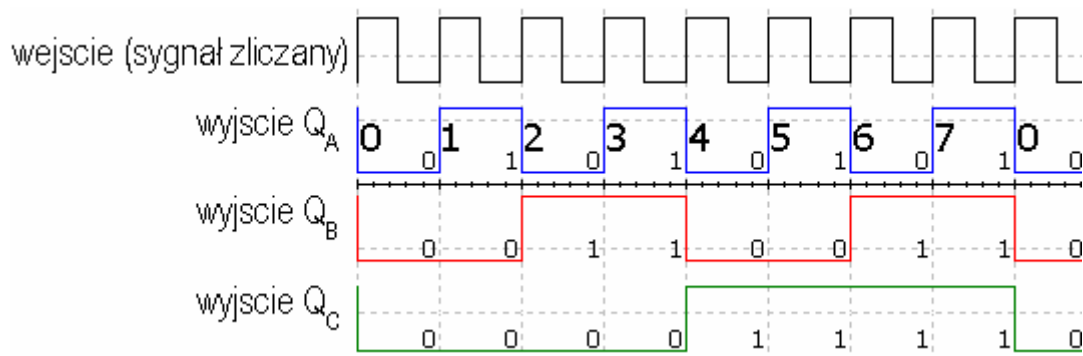
Łączenie w kaskadę sprowadza się do łączenia **wyjścia Q** poprzedzającego przerzutnika z wejściem zegarowym CLK przerzutnika po nim następującego, **w przypadku przerzutników typu JK** (najczęściej stosowanych) i T.

Dla przerzutnika typu D z wejściem zegarowym CLK kolejnego przerzutnika należy połączyć **wyjście ~Q** (czyli negacja Q) poprzedniego przerzutnika.

Przykładowo, Pokazany niżej układ jest zbudowany **na przerzutnikach typu D** licznikiem asynchronicznym liczącym od 0 do 7 (czyli od 0 do $2^3 - 1$, czyli od 000_2 do 111_2).

Gdyby pobrać przebiegi z wyjść przerzutników (będących wyjściami zaprojektowanego licznika), wyglądałyby one jak na rysunku poniżej, gdzie na niebiesko wykreślono przebieg z Q_A (najmłodszy bit licznika), na czerwono z Q_B i na zielono z Q_C (najstarszy bit licznika), na czarno oznaczono sygnał wejściowy, czyli zliczany.

Jak widać na pokazanych przebiegach, licznik po osiągnięciu maksimum (czyli w tym przypadku 7) wraca do stanu początkowego (czyli 0) i zlicza w takiej właśnie pętli.

Pętla ta jest zależna oczywiście od liczby wykorzystanych przerzutników. Gdyby było ich 4 zamiast 3, to zgodnie z informacjami z poprzedniej strony, licznik zamiast zliczać do 7, zliczałby do 15 (bo $15 = 1111_2 = 2^4 - 1$) - taki licznik miałby oczywiście jedno wyjście (Q_D) więcej.

Warto też zwrócić uwagę na moment, w którym następuje zmiana na wyjściach licznika (= zmiana stanu licznika), jak widać następuje ona w chwili, gdy na wejściu pojawia się zbocze narastające kolejnej jedynki na wejściu.

2. Literatura

- [1] Filipkowski A., „Układy elektroniczne analogowe i cyfrowe”, WN-T, Warszawa 1978
- [2] Głocki W., Grabowski L., „Pracownia podstaw techniki cyfrowej”, WSiP, Warszawa 1998
- [3] Górecki P., „Układy cyfrowe, pierwsze kroki”, Wydawnictwo BTC, Warszawa 2004
- [4] Kalisz J., „Cyfrowe układy scalone w technice systemowej”, WMON, Warszawa 1997
- [5] Pieńkos J., Turczyński J., „Układy scalone TTL w systemach cyfrowych”, WKiŁ, Warszawa 1986
- [6] Sasal W., „Układy scalone serii UCA64/UCY74, parametry i zastosowania”, WKiŁ, Warszawa 1985

Opracowanie ćwiczenia: Seweryn Lipiński